

Diakoni – mer än handling

När detta publiceras har vi just firat diakonins söndag i våra kyrkor, trettonde söndagen efter trefaldighet, med temat "Medmänniskan". September har av Sveriges kristna råd (SKR) utsetts till Diakonins månad. I år är temat "Diakoni: mer än ord". Detta är också titeln på en skrift SKR tillhandahåller på hemsidan inför diakonins månad.

I år sammanföll denna söndag med valdagen. Det är ett sammanträffande men ett djupt meningsfullt sådant. I september aktualiserar kyrkorna sina sociala uppgifter, sin samhällsroll. Samtidigt är kyrkornas medlemmar i år delaktiga i att påverka hur samhället ska utformas. Svenska kyrkans församlingar samlas på valdagen kring temat "Medmänniskan", kring det gemensamt mänskliga. Evangeliet är Matt 7:12, Gyllene regeln, ömsesidighetens livsprincip. De andra texterna talar om att se varandras behov över gränser, se det gemensamt mänskliga, behandla varandra som likar, verka för det gemensamma bästa. Att trettonde söndagen efter trefaldighet sammanfaller med valdagen påminner oss om att ett kristet liv är livet i och för det gemensamma.

Att diakonins och medmänniskans dag i kyrkan infaller på valdagen påminner oss också om att vi som enskilda kristna i ett demokratiskt samhälle kan använda politiken som form när vi vill göra något för medmänniskan. För några av oss är det att rösta och att driva opinion, för andra att vara beredda att också ta politiska uppdrag. Att ta politiska uppdrag med allt vad det innebär av svårigheter och kompromisser när Gyllene regeln och värdeladdade ord om allas lika värde ska bli verklighet i vardagen. Må Gud vara med alla som nu är valda.

SKR:s dokument beskriver diakoni som "mer än ord". Ni vet: man ska inte bara säga kärlek utan göra det också. Det som slog mig när jag läste dokumentet var dock hur centrala ord är. Här framträder kyrkornas diakonala arbete som mer än handling eller kanske snarare så att orden, talandet, skrivandet är en väl så viktig handling. Jag nämner ett exempel, det tydligaste.

I dokumentet ekar 1900-talets och nuets debat-

ter om diakoni, kyrka och samhälle. Ord som "civilsamhälle", "social aktör och röstbärare" visar att texten är från just detta nu. Det sägs att diakonin "vill genom barmhärtighet och solidaritet möta människor i utsatta livssituationer". Här hör jag ekon av diskussioner som fördes för drygt 100 år sedan. Jag hör arbetarrörelsens kritik från tiden före välfärdsstaten: "vi vill ha rättvisa, inte barmhärtighet". Jag hör Nathan Söderbloms röst och röster av andra präster ur hans generation – även socialkonservativa – som ville möta kritiken genom att ta "den sociala frågan" och ropen på rättvisa på allvar i ny praktik och nytt språk. Jag hör rösterna från dem som menade att Guds löften uppfylls genom socialdemokratien. I SKR:s dokument 2014 vill kyrkorna återta begreppet "barmhärtighet" men ge det med en annan innebörd än den som gjorde det negativt belastat. De gör det genom att ställa det bredvid det begrepp många satte i dess ställe: "solidaritet".

Det jag själv då tänker är att i en tid då marknadens tänkande och språk invaderar alla livssfärer är "solidaritet" men också "barmhärtighet" i ordets kristna meningar ord ur det förflutna. I kyrkornas ekumeniska dokument hävdas att dessa ord kan användas idag och användas samtidigt, ge varandra innebörd. Därför får dokumentet mig att undra om dessa ord som i en historisk situation ansågs oförenliga idag båda kan bli ord i ett motståndets språk. I så fall är diakoni, i ordets breda mening, inte bara handling utan också ord. "Solidaritet" vill jag återta. Även om jag inte bestämt mig för om SKR lyckas med att återta ordet "barmhärtighet" är det viktigt att fortsätta reflektera om hur ett arbete som vill vara mer än ord också måste gå in i konflikt och förhandling, kamp och vardagsarbete, om just ord.

HANNA STENSTRÖM

